

Projekt má za sebou úvodný workshop vo Veľkom Bereznom

Dňa 14. decembra 2015 sa vo Veľkom Bereznom uskutočnilo prvé úvodné stretnutie k projektu „Ubla – Veľký Bereznyj – informácie nepoznajú hranice“ (č. CBC02/PSK-1/009). Projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky. Projekt spracovala Obec Ubla, ktorá je prijímateľom. Partnermi, na ukrajinskej strane sú Mesto Veľký Bereznyj, redakcia novín Karpatská zirka, na slovenskej strane obce Stakčín, Kolonica a Zboj, Humenská televízia s.r.o., TV-SKV s.r.o. Snina a Sninské noviny. Nórsym partnerom je žurnalistka Trine Hamran. Celková výška grantu je 142 755 eur.

Na tomto úvodnom stretnutí bol predstavený projekt, donori a Nórsky finančný mechanizmus. Expertmi boli prezentované prírodné a kultúrne-historické zaujímavosti oboch prihraničných regiónov – veľkobežeňanského a sninského. Zároveň svoju činnosť v regióne prezentovali dve dobrovoľné organizácie – Karpatské drevené cerkvi n.o., ktorá realizuje projekt z toho istého finančného mechanizmu zameraného na záchranu sakrálnych pamiatok a detská organizácia Fenix o.z. Snina, ktorá predstavila projekt

Vihorlatské úzkokofajky zameraný na rozvoj cykloturistiky.

Pre účastníkov zo Slovenska bolo zaujímavým bližšie sa oboznámiť s Veľkobežeňanským regiónom, ktorý je reprezentovaný veľkoberežňanským okresom o rozlohe 809 km² s 28-tisíc obyvateľmi. Správnym, hospodárskym a kultúrnym centrom okresu je mesto Veľký Bereznyj so 6,6 tisícmi obyvateľmi. Ostatní občania žijú v 30 okolitých obciach. Je to národnostne zmiešaný okres, kde okrem Ukrajincov a Rusínov, žijú predovšetkým Rusi, Slováci a Rómovia.

Prevažnú časť regiónu pokrýva karpatský flyš, reprezentovaný horským celkom Vysoké Beskydy. Okrajovo z juhu do regiónu zasahujú Vihorlatské vrchy – stratovulkán Popiečny. Najvyšší bod región dosahuje na vrchole Poloniny Rovnej (1479 m n.m.). Hlavným vodným tokom je rieka Uh. Osobitnú pozornosť si zaslúžia minerálne pramene, predovšetkým v obciach Sof a Užok, ktoré majú liečivé účinky. Na ich základe boli vybudované už v 19. storočí kúpele.

Prírodné hodnoty regiónu podmieňujú fenomén Východných Karpát. Tento vplyv sa prejavil zvýšeným zastúpením východokarpatských druhov rastlín a živočíchov, z ktorých neopakova-

teľný zážitok poskytujú hrebeňové horské lúky – poloniny a prírodné lesy – pralesy. Zároveň tu doznievajú i západokarpatské druhy, ktoré sa na Ukrajine vyskytujú iba v tomto okrese. Na báze týchto hodnôt bol vyhlásený Užanský národný prírodný park. Prvé stopy osídlenia regiónu siahajú do doby bronzovej. Najstaršie písomné zmienky o stálom osídlení pochádzajú až z 15. storočia. Rozhodujúci vplyv na osídlenie mala valašská kolonizácia v 15 a 16. storočí. Priemyselný pokrok v rozvoji regiónu znamenala výstavba železnice Užhorod – Veľký Bereznyj v 19. storočí, ktorá bola následne predĺžená cez Užocké sedlo do Haliče. Smutnejšie stránky v regióne pripomínajú početné vojnové cintoríny a pomníky z obdobia prvej a druhej svetovej vojny. Prelomovým rokom bol rok 1944 kedy bola Podkarpatská Rus, ktorej súčasťou bol i tento okres, pričlenená k Sovietskemu zväzu. Ďalším

obdobím je obdobie výstavby socializmu a súčasne obdobie od roku 1991 v samostatnej Ukrajinskej republike. Kultúrne hodnoty regiónu svojim významom sú porovnateľné s prírodnými. Charakteristickým pre región je východná (byzantská) kultúra. Náboženským centrom od 17. storočia sa stal Monastýr sv. Bazyla Veľkého v Malom Bereznom. Táto skutočnosť je podmienená stáročnou prítomnosťou Rusínov. K najvýznamnejším pamiatkam regiónu patria drevené chrámy východného obradu zo 17.-18. storočia, ktorých je osem. Z nich, drevený chrám sv. Michala Archanjela v obci Užok je zaradený do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO. Nasledujúce mediálne stretnutie sa uskutočnilo vo februári 2016 v obci Stakčín, v rámci ktorého budú prezentované prírodné a kultúrno-historické zaujímavosti tejto obce.

Miroslav Bural

